

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

Deres ref: 201001693-/ESHS
Vår ref: 10/00155-3
Dato: 17.08.2010

Høringsvar - utvidet bruk av politiattester i barnevernet (forslag om endringer i barnevernloven §6-10)

Vårt fokus: Likeverdig barnevernstjenester for alle

Det vises til forslag om utvidet bruk av politiattester i barnevernet. Endringsforslagene har bakgrunn i ny politiregisterlov som trer i kraft i 2011. Med denne loven innføres enhetlige regler for politiattester for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige – en såkalt ”barneomsorgsattest”. En slik attest må hjemles gjennom reguleringer i den såkalte ”særlovgivningen”.

KIM finner forslag om en 5 års sperrefrist (eller botidskrav) for at innvandrere som kommer fra land utenfor EØS kan arbeide i barnevernet særlig problematisk.

Våren 2010 har KIM satt fokuset på barnevernets rolle i det multietniske samfunn. KIM vil derfor rette spesielt oppmerksomhet på spenningsfeltet mellom to viktige hensyn som berøres i denne høringen:

1. At sikring av minoritetbarn mot overgrep i forbindelse med tiltak som settes i verk av barnevernet er like god som sikringen av andre barn.
2. At tiltak og tjenester som barnevernet utfører overfor barn med minoritetsbakgrunn er på høyde i kvalitet og omfang som tiltak og tjenester overfor andre barn.

En hver løsning må ivareta begge punkter. KIM kan ikke se at 5-årsregelen gjør det.

Det er videre sannsynlig at flere etater med tjenester mot barn også ønsker å sikre barn mot potensielle overgrep og vil se hen til praksis i barnevernet. Dersom alle innførte samme regelverk på sitt felt – barnevernet, fosterhjem, barnehage, skole, SFO, idrettslag m.m. – vil resultatet bli 5 års yrkesforbud for alle personer som kommer til Norge fra land utenfor EØS mot å arbeide med barn. En slik situasjon vil KIM advare imot. Vi har lenge understreket viktigheten av at barnevernet rekrutterer personer med minoritetsbakgrunn for på den måten å bidra til at tjenesten i større grad enn i dag har god minoritetskompetanse og at tjenestene tilpasses barn med minoritetsbakgrunn

Politiattester – en trygg sikring av barn mot overgrep?

Innføring av en praksis der alle som arbeider med barn må framvise politiattest, kan i utgangspunkt virke både fornuftig og rimelig. Men en slik ordning vil ikke kunne gi en fullverdig garanti mot overgrep – barn kan også utsettes for overgrep av personer som har en plettfriandel uavhengig av landbakgrunn. Ordningen med politiattester vil bare sikre at personer som tidligere er straffedømt for visse forhold ikke kan arbeide med barn.

For personer som kommer fra land der en politiattest ikke kan framskaffes har vi følgende dilemma: man ønsker å hindre at personer som er tidligere straffedømt for visse alvorlige forhold arbeider med barn, men mangler nødvendig dokumentasjon. Departementet foreslår et krav om 5 års opphold i Norge, slik at man har tilstrekkelig tid til at en politiattest har en viss mening. Attesten vil imidlertid ikke kunne avdekke potensielt alvorlige straffbare handlinger utlendingen kan ha begått forut for at vedkommende kom til Norge. Tilsvarende gir den heller ikke mulighet til å dokumentere at vedkommende har plettfriandel over et lengre tidsrom. KIM minner om at i en hver befolkningsgruppe vil de aller fleste være blant den siste gruppen som har plettfriandel men ikke alle kan dokumentere det.

Samtidig som en ordning med fem års botidskrav vil effektivt utelukke de med plettfriandel i fem år, vil den til syvende og sist ikke kunne hindre med sikkerhet at personer som har begått alvorlige straffbare handlinger i utlandet får arbeide med barn lengre enn fem år.

Etter departementets forslag blir ikke personer som kommer fra EØS land underlagt samme regel fordi avtaleverket innebærer at EØS-borgere skal behandles likt med Norges egne borgere og politiattest fra et EØS land likestilles med norsk politiattest.

KIM merker seg at foruten EØS borgere, innebærer departementets forslag å benytte samme regelverk for utlendinger fra land der politiattest ikke kan framskaffes og fra land utenfor EØS der politiattest lett kunne framskaffes.

Fornyelse av barneomsorgsattest

KIM noterer seg at departementet i sin omtale av barneomsorgsattesten tar ikke opp behovet for å fornye attesten med jevne mellomrom eller ved skifte av arbeid. Politiregisterutvalget foreslo opprinnelig at politiattesten blir fornyet med jevn mellomrom, Justisdepartementet mente at dette vil føre til unødvendig merarbeid, slik at fornyet vandelskontroll skjer bare i de tilfeller arbeidsgiver krever det. Det går heller ikke fram av høringsnotatet om attest som er utstedt i forbindelse med ansettelse også kan benyttes senere for eksempel ved overgang til ny arbeidsplass/arbeidsgiver, eller om en hver ny ansettelse vil kreve nytt attest.

KIM mener at manglende krav til jevnlig fornyelse av barneomsorgsattester svekker ordningens primære formål – å beskytte barn mest mulig mot potensielle overgrep.

Vil et yrkesforbud i 5 år være formålstjenelig for tjenestetilbud til barna?

Resultatet av botidskravet som departementet foreslår er at utlendinger som kommer fra land utenfor EØS vil ha et yrkesforbud i 5 år for arbeid med barn, selv om vedkommende har en plettfriandel. KIM viser til justisdepartementets resonnement i Ot. prp. nr. 108 (2008-2009) at *”betenkeligheten med et de facto yrkesforbud for en begrenset del av befolkningen taler imot å innføre en slik regel.”*

KIM minner om at for nyankomne flyktninggrupper har man hatt en praksis i mange kommuner i mottaksperioden å benytte barnehage, skole og leksehjelpstilbud som arena for arbeidstrening for voksne, og som tilpasset tilbud for barna. Dersom et fem års yrkesforbud ble standardbestemmelse for arbeid med barn, ville for eksempel en slik praksis være umulig. Et

annet eksisterende tilbud som botidskravet vil sabotere for, er mottakssentra for enslige umyndige asylsøkere.

Når nye flukt-produserende situasjoner oppstår i verden, og nye flyktninggrupper er i ferd med å etablere seg for første gang i Norge, er det ofte behov for raskt å tilrettelegge en rekke tjenestetilbud for barn. Det dreier seg ofte i slike situasjoner om barn uten familie som barnevernet må ta ansvar for, så vel som ordinært skolegang, barnehagetilbud m.v. Det kan være akutt behov for personer som behersker barnets/familiens språk både i barnevernet, skoleverket og barnehagene. Et botidskrav vil dermed sabotere både for barna og for de voksne.

KIM påpeker videre at et 5 års yrkesforbud vil også ramme innvandrerkvinner uforholdsmessig. det er flere kvinner enn menn som arbeider med barn, samtidig er det flere menn enn kvinner blant de som ikke har tilfredsstillende vandel.

Departementet argumenterer at hensynet til barnet veier tyngre enn hensynet til de voksnes arbeidsmuligheter og derfor vil det tryggeste være å innføre et botidskrav. Men om dette samtidig begrenser barnevernets evne til å gi barna det tilbudet de trenger, kan også botidskravet kravet skade barna.

Bruk av barneomsorgsattester i andre etater enn barnevernet.

Departementet selv påpeker at flere etater med arbeidsoppgaver knyttet til barn og unge vurderer å innføre krav om politiattest, og mange forventer at praksisen som blir innført for barnevernet etter hvert vil bli brukt som lest for alle personer som arbeider med barn.

KIM vil advare sterkt mot å innføre en praksis som innebærer at alle voksne utlendinger fra land utenfor EØS sperres for alt arbeid med barn i 5 år.

Alternative løsninger

KIM støtter fullt ut formålet om å sikre barn best mulig mot overgrep, og støtter også departementets forslag om å utvide bruken av barneomsorgsattester. Samtidig er det en utfordring at mange av de menneskene som burde kunne få barneomsorgsattest kan bli utelukket på grunn av et dårlig gjennomtenkt regelverk. Dette vil i noen tilfeller forringe tjenestetilbud fordi den rette person for jobben er utelukket. Departementet bør derfor vurdere alternative løsninger som trygger barnet så godt som mulig, men som ikke unødig utelukker kvalifiserte voksne.

Etter KIMs mening vil det beste alternativ være en ordning uten minimumskrav til botid, men at utlendinger med kortere botid i Norge enn 5 år, kan få utstedt attesten midlertidig med krav om regelmessig fornyelse over en viss tid, for eksempel annen hvert år i fire år.

Med vennlig hilsen

Anita Rathore
Utvalgsleder

Saksansvarlig:
Steven Meglitsch
Seniorrådgiver